

Volikogu hübriid-koosoleku protokoll 16.10.2024

1. Eesti Panga värske majandusprognoosi tutvustus (Eesti Panga ökonomist Kaspar Oja)

Demograafia surve majandusele on suur ning võistlus tööjõu pärast on muutumas oluliseks. Eesti tootlikkus on kasvanud järgi Soomele ja Saksamaale ning tootlikkuse poolest on Eesti sarnaselt arenenud Aasia majandusega. Euroala hinnatõus on taandumas, kuid majanduskasvu varjutavad raskused tööstussektoris. Eesti peamistele sihtturgudele prognoositakse aeglast kasvu. Majandusprognoosi tutvustus jätkub inimeste ostujõu, baasintressimäärade, hinnakasvu, töötuse teemadel.

Lõpetuseks esitab esineja volikogule Eesti Panga majandusprognoosi põhinäitajad.

2. Ülevaade Riigikogule esitatud 2025. aasta riigieelarvest ning uuendatud eelarvestrateegiast (Rahandusministeeriumi eelarvepoliitika asekancler Sven Kirsipuu)

Võrreldes Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosiga väheneb eelarve puudujääk järgmisel ligikaudu 600 mln euro võrra. Valitsussektori tasakaalu arvestuses on siis arvestatud riigieelarve meetmete mõju erinevatele valitsussektori tasanditele, millest riigieelarve on üks ja kõige olulisem osa. Lisaks on siin arvestatud ka kuludest tagasi laekuvate maksutuludega.

Eelarve struktuurne puudujääk on 2024. aastal 0,3 % SKPst ja 2025. aastal valitsussektori struktuurne eelarvepuudujääk kasvab 0,9%le SKPst majanduse taastumisele pöördumise tulemusel.

Struktuurse eelarvepuudujäägi kasv aastatel 2025-2027 tuleneb riigikaitse ja laiema julgeolekuga seotud kulude kasvust. 2028. aasta lõpuks väheneb puudujääk taas 1,4%-le SKPst. Asekancler annab ülevaate suurima mõjuga meetmetest 2025. aastal, sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna metanalüüsist ning uutest kokkuhoiumeetmetest 2024-2028.

3. Kliimaseaduse seisukohad ja ettepanekud. (Taavi Veskimägi)

Volikogu liikmetele edastatud enne koosoleku toimumist lisadokument kliimaseaduse eelnõu kohta (LISA 1, ETKL Kliimaseaduse seisukohad)

Taavi Veskimägi annab ülevaate kliimaseaduse protsessist, mis algas Kliimaseaduse eelnõu põhimõtete avalikustamisega maikuu 2024 ning seaduseelnõu avalikustamisega augustis 2024. Toimunud on mitmed kohtumised ja avalikud kaasamised sihtrühmadele.

Tööandjat Keskliidu avalik seisukoht ja sõnum

- Kliimaseadus mõjutab Eesti majanduse suundumusi ja hakkamasaamist pikaajalises perspektiivis.
- Keskliit toetas seaduse VTK loomist, et luua erasektorile vajalik **õigus- ja investeerimiskindlus**, mis tooks suurema selguse riigi plaanides tagada Eesti majanduse konkurentsivõime EL kliimaeesmärkide kontekstis.
- Keskkonnakaitselise regulatsiooniga on väga kiiresti edasi mindud, kuid selles sisalduvad (teadmata mahus) piirangud ja kohustused **majanduse konkurentsivõimet ei toeta**.
- Ülaltoodud puuduste peamiseks põhjuseks võib pidada kliimaseaduse eelnõu koostamist **põhjendamatult kiires tempos**.

Tööandjate Keskliidu seisukoht kliimaseaduse eelnõule

- EI PAKU ÕIGUS- JA INVESTEERIMISKINDLUST

Eesmärk, milleks on majanduse konkurentsivõime kasvatamine ja majanduskasvu soodustamine on **teoretiline eeldus**, mitte praktiliselt läbimõeldud tulemus. **Praktiline rakendatavus** on ebapiisavalt läbimõeldud ning jääb selgusetuks, mille baasilt riik kavatseb ettevõtteid reguleerida. Seaduseelnõu ei paku erasektorile vajalikku

õigus- ega investeerimiskindlust, olles pelgalt sisutühi raamistik, mistõttu on seaduse vajalikkus ning positiivne mõju ettevõtluskeskkonnale küsitav.

- **MÕJUD ON HINDAMATA**

Seaduse rakendussätted, muudetavate seaduste kooskõlastused ja ühiskondlikud kokkulepped on kas puudulikud või ebaselged, mistõttu ei saa hinnata, kuidas kliimaeesmärkide saavutamine praktikas realiseerub ja milline on planeeritud **meetmete sotsiaalmajanduslik mõju** erinevatele sektoritele ja ühiskonnale tervikuna. Eelnõu raames mõjutatud osapooltelt küsiti arvamust enne, kui tegelikke mõjusid on piisavalt hinnatud, positiivsed mõjud põhinevad vaid eeldustel. Seaduse loomise käigus tellitud mõjuanalüüsid ja nende tulemused on ebaselged ning ei ole koostatud läbipaistvalt (nt **hinnatud mõjusid riigieelarvele**).

Kliimaseadus mõjutab Eesti majanduse suundumusi ja hakkamasaamist pikaajalises perspektiivis ning volikogu koosolekul võetakse vastu ühine otsus sõnumi edastamiseks Riigikogule.

Volikogu koosolekul osalenud liikmed otsustasid ühehäälselt: Riigikogule tehakse ettepanek seadus sellisel kujul mitte jõustada, vaid võtta vajaminev aeg ja põhjalikumalt hinnata kliimaseaduse mõju majandusele (sh MKM ning Rahandusministeeriumi hinnangud, Euroopa Liidu suundumused). Disainida vajalikud meetmed ning valdkondlikud teekaardid, et luua tasakaalustatud ja jätkusuutlik regulatsioon.

4. Muud küsimused

- Sisserände kvoot
- TalTech nõukogu liikme valimine.

Volikogus otsustati ühehäälselt esitada nõukogusse kandidaatidena: Veljo Konnimois, Otto Pukk või Jukka Patrikainen

- Alampalk: läbirääkimised jätkuvad
- Tervishoiu rahastamisest
- Riiklik lepitaja: Ametiühingute ja Tööandjate keskliidu liikmete kindel seisukoht on riikliku lepitaja kohta ei kaotata.
- Kõrghariduse rahastamisest
- Ärikohtingud: 28. oktoober kl 14.30 (Jürgen Ligi), 05. november kl 11.00 (Kaitseministeerium, minister Hanno Pevkur ja ettevõtete esindajad)
- Tööandjate keskliidu eestseisuse liikmed kohtuvad peaministriga 11. november.

Järgmine volikogu koosolek toimub 20. november 2024.